

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammel Torv 22. 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Socialudvalg
Christiansborg
1240 København K

Socialudvalget (2. samling)
SOU alm. del - Bilag 98
Offentligt

Dato: - 4 MAJ 2005

J.nr.: 2004-0459-054
Sagsbehandler: COU
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 29

+ bilag

Om støtte til udgifter afholdt med et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte

I en sag jeg har behandlet, havde de sociale myndigheder afslået at bevilge støtte efter lov om social service til køb af en håndcykel til montering på en manuel kørestol til en handicappet dreng. Afslaget var begrundet med at en håndcykel i det konkrete tilfælde i det væsentligste måtte betragtes som et trænings- eller behandlingsredskab som der efter praksis ikke ydes støtte til efter den sociale lovgivning.

I forbindelse med min behandling af sagen bad jeg Socialministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet om udtalelser til sagen for at klarlægge mulighederne for støtte fra henholdsvis de sociale myndigheder og sundhedsvæsenet.

Myndighederne på henholdsvis det sundhedsmæssige og det sociale område opfatter retstilstanden på området således at udgifter til genstande der har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, og som ordineres i forbindelse med behandling på et sygehus, afholdes af sundhedsvæsenet. Udgifter til genstande der skal kompensere en person for en funktionsnedsættelse (hjælpemidler), afholdes af de sociale myndigheder. Hvis en genstand hovedsagelig har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, kan udgiften hertil ikke afholdes af de sociale myndigheder – og heller ikke af sundhedsvæsenet hvis genstanden ikke er lægefagligt ordineret i forbindelse på behandling på et sygehus. Den samme genstand kan i visse situationer efter en konkret individuel vurdering betragtes som et hjælpemiddel som der kan ydes støtte til af de sociale myndigheder, og i andre tilfælde være at betragte som et trænings- eller behandlingsredskab.

Af mit vedlagte (anonymiserede) svar til klageren fremgår at jeg ikke finder tilstrækkeligt grundlag for at kritisere denne praksis.

Den gældende praksis – som jeg altså ikke kan kritisere – synes hverken at fremgå klart af lovens ordlyd eller forarbejder. Problemstillingen omkring genstande/udgifter med et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte der ikke afholdes i forbindelse med behand-

ling på et sygehus, ses endvidere ikke at være beskrevet i de foreliggende administrative forskrifter eller at følge en naturlig sproglig forståelse af de begreber der anvendes på området. Det fremgår således ikke at det fra Folketingets side har været tilsigtet at der ikke skulle være mulighed for støtte overhovedet i situationer hvor en udgift har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, men hvor udgiften afholdes uafhængigt af behandling på sygehus.

På den baggrund har jeg i medfør af § 12 i ombudsmandsloven besluttet at orientere Folketingets Retsudvalg, Socialudvalg og Sundhedsudvalg samt socialministeren og indenrigs- og sundhedsministeren om sagen. Jeg vedlægger derfor kopi af mit samtidige brev til klageren i anonymiseret form til orientering.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i sagen.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammel Torv 22. 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato: - 4 MAJ 2005

J.nr.: 2004-0459-054
Sagsbehandler: COU
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 33

Anonymiseret

+ bilag

Vedrørende Deres sag om anskaffelse af en håndcykel

I forlængelse af mit brev til Dem af 4. marts 2005 og telefonsamtale af 7. marts 2005 vender jeg hermed tilbage til sagen.

Indledningsvis skal jeg beklage den tid der er gået med behandlingen af Deres sag, men som De ved, har jeg fundet det nødvendigt ad flere omgange at bede forskellige myndigheder om udtalelser i sagen.

Jeg har gennemgået Deres klage med bilag og de bilag jeg har lånt fra myndighederne. Jeg har ikke fundet at der er grundlag for at kritisere at det Sociale Nævn [...] den 12. december 2003 stadfæstede [...] Kommunes afgørelse af 25. juli 2003 hvorefter en håndcykel til Deres søn i det væsentligste blev anset for at være et trænings- eller behandlingsredskab, og at Den Sociale Ankestyrelse (nu Ankestyrelsen) ikke fandt at denne afgørelse havde principiel eller generel betydning.

Jeg mener endvidere ikke der er tilstrækkeligt grundlag for at kritisere myndighedernes praksis hvorefter der ikke efter den sociale lovgivning kan ydes hjælp til genstande/merudgifter der hovedsagelig har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte.

Jeg har dog i dag i medfør af § 12 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand givet Folketingets Retsudvalg, Socialudvalg og Sundhedsudvalg samt socialministeren og indenrigs- og sundhedsministeren enslydende orientering om sagen. Til Deres orientering vedlægger jeg en kopi af mit brev til Folketingets Retsudvalg.

Nedenfor i afsnittet "Ombudsmandens udtalelse" kan De læse nærmere om resultatet af min undersøgelse.

Her følger en gennemgang af sagen:

Det fremgår af sagen at Deres søn er lam fra den øverste del af ryggen som følge af rygmarsbrok og derfor sidder i kørestol. Brugen af kørestol har medført at Deres søn

ikke får motion nok og derfor er blevet betydeligt overvægtig. På den baggrund anbefalede Deres søns fysioterapeut at Deres søn fik en håndcykel til at spænde på sin kørestol, så han ad den vej kunne få motion. Fysioterapeuten mente også at der kunne være andre positive virkninger af at Deres søn fik en håndcykel. Senere er der tilgået sagen yderligere oplysninger om de gavnlige effekter af en håndcykel, herunder at en sådan kan være med til at hindre udviklingen af senskader for kørestolsbrugere. Det fremgår af sagens akter at en håndcykel i 2003 kostede ca. 24.000 kr.

Den 25. juli 2003 afslog [...] Kommune at bevilge en håndcykel i medfør af § 28 i serviceloven. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

”Efter § 28 kan man få dækket de nødvendige merudgifter, når man forsørger et barn i hjemmet som har betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Begrundelse for afslaget er at ergoterapeuten har vurderet det ansøgte som et træningsredskab og det kan derfor ikke bevilges som merudgift [i] henhold til § 28.”

De klagede over denne afgørelse, og den 12. december 2003 stadfæstede Det Sociale Nævn [...] [...] Kommunes afgørelse. Af det sociale nævns afgørelse fremgår bl.a.:

”Nævnet finder, at udgifter til en hånddreven cykel ikke kan anses for nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af en handicappet barn, jf. lov om social service § 28.

Nævnet har herved lagt vægt på, at der i det væsentlige er tale om et træningsredskab/behandlingsredskab, og at der efter fast praksis ikke kan ydes hjælp hertil efter servicelovens § 28.

Nævnet finder endvidere, at Deres søn er i stand til at bevæge sig rundt på egen hånd ved hjælp af den manuelle kørestol og den 3-hjulede el-scooter.”

De klagede over denne afgørelse, men den 21. januar 2004 afviste Ankestyrelsen at behandle sagen da den ikke havde principiel eller generel betydning.

De klagede til mig ved brev af 2. februar 2004, og den 20. februar 2004 bad jeg Ankestyrelsen om en udtalelse i sagen. Jeg bad særligt Ankestyrelsen redegøre for hvorfor der ikke kan ydes hjælp til trænings- eller behandlingsredskaber efter den sociale lovgivning.

Ankestyrelsen svarede ved brev af 11. juni 2004, der var vedlagt Det Sociale Nævn [...]s udtalelse af 1. april 2004 og [...] Kommunes udtalelse af 29. marts 2004. Af Ankestyrelsens udtalelse fremgår bl.a.:

”Som en følge af princippet om sektoransvarlighed ydes der ikke hjælp efter den so-

ciale lovgivning, herunder servicelovens § 28 om merudgiftsydelse og §§ 97 og 98 om hjælpemidler/forbrugsgoder til behandlingsudgifter og -redskaber, jf. pkt. 85-86 i Socialministeriets vejledning nr. 43 af 5. marts 1998 om sociale tilbud til børn og unge med handicap og pkt. 52 i Socialministeriets vejledning nr. 52 af 5. marts 1998 om støtte til hjælpemidler, biler, boligindretning m.v.

Ankestyrelsen har i en række tilfælde forholdt sig til spørgsmålet om afgrænsningen af hjælp efter servicelovens § 28 og §§ 97 og 98 overfor behandlingsudgifter og -redskaber og udgifter/redskaber i forbindelse med træning. Ankestyrelsen har herved taget udgangspunkt i formålet med hjælp efter servicelovens §§ 28 og 97-98 sammenholdt med de principper, som følger af Indenrigsministeriets cirkulære nr. 21 af 20. februar 1975 om afgrænsningen mellem behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet.

På denne baggrund er det sammenfattende Ankestyrelsens opfattelse, at hvis en genstand/udgift ud fra en vurdering af formålet, brug m.v. hovedsagligt tager sigte på at forbedre/træne brugerens funktionsevne, og ikke så meget på at kompensere for funktionsnedsættelsen, er der tale om en genstand/udgift, hvortil der ikke kan ydes hjælp efter servicelovens §§ 28 eller 97-98. Der skal i hver sag foretages en konkret og individuel vurdering, og en genstand/udgift kan derfor godt dækkes efter serviceloven i en situation, men falde udenfor i en anden.”

Jeg bad efterfølgende ved brev af 7. juli 2004 Socialministeriet om en udtalelse i sagen. Socialministeriet svarede ved brev af 31. august 2004, og af Socialministeriets udtalelse fremgår bl.a.:

”Socialministeriet kan tilslutte sig Ankestyrelsens udtalelse af 11. juni 2004, som på det generelle plan siger, at der som en følge af princippet om sektoransvarlighed ikke ydes hjælp efter den sociale lovgivning til behandlingsudgifter og behandlingsredskaber. Økonomisk støtte må i givet fald ydes efter lovgivningen inden for sundhedsområdet.

Ministeriet kan ligeledes tilslutte sig Ankestyrelsens udtalelse i forbindelse med den konkrete sag om, at afgørelsen beror på en konkret individuel vurdering af, om en hånddreven cykel kan anses for en nødvendig merudgift ved forsørgelsen, eller der i det væsentlige er tale om et trænings-/behandlingsredskab, hvortil der ikke kan ydes hjælp efter den sociale lovgivning.

Ministeriet har ikke grundlag for at udtale sig om, hvorvidt udgiften til et konkret træningsredskab kan dækkes af sygehusvæsenet eller efter andre sektors lovgivning.

Det er desuden ministeriets opfattelse, at det må være et politisk spørgsmål, om udgifterne til sådanne redskaber skal afholdes af forældrene selv.”

Herefter bad jeg ved brev af 10. september 2004 Indenrigs- og Sundhedsministeriet om en udtalelse. Indenrigs- og Sundhedsministeriet svarede den 8. december 2004, og af

svaret fremgår bl.a.:

”Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse, at behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sundhedsvæsenet, anses som apparatur og hjælpemidler, som patienten forsynes med som led i eller som fortsættelse af den på sygehuset påbegyndte behandling med det formål at tilvejebringe yderligere forbedring af det ved sygehuset opnåede resultat eller at forhindre forringelse af dette resultat.

Det kan konkret dreje sig om hjælpemidler og apparatur, som 1) ordineres som led i behandling på sygehus, og som anvendes under kontrol af sygehuset indtil tilstanden er stationær eller som 2) indopereres under indlæggelse på sygehus. Hertil kommer apparatur, som ordineres af sygehuset under indlæggelse og anskaffes til mere eller mindre permanent brug i hjemmet efter udskrivelsen, men hvor patienten har fået undervisning i brugen på sygehuset eller er under en vis kontrol af dette.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan videre oplyse, at afgrænsningen af hvorvidt et træningsredskab kan sidestilles med et behandlingsredskab afhænger af den sammenhæng, hvori træningsredskabet er lægefagligt ordineret. Hvis træningsredskabet er lægefagligt ordineret som led i et behandlingsforløb på et sygehus og opfylder de øvrige ovenfor nævnte betingelser skal udgiften således afholdes af sundhedsvæsenet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan endelig oplyse, at der, såfremt anskaffelse af nævnte håndcykel ikke indgår som led i et aktuelt behandlingsforløb i sygehusregi, ikke er mulighed for at yde støtte indenfor ministeriets ressort.”

På baggrund af udtalelserne fra Socialministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt ordlyden af Indenrigsministeriets cirkulære nr. 21 af 20. februar 1975 om afgrænsningen mellem behandlingsredskaber hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet, bad jeg ved brev af 20. december 2004 Ankestyrelsen om at oplyse om dette gav Ankestyrelsen anledning til en ændret stilling til sagen eller til i øvrigt at fremkomme med yderligere bemærkninger. Ankestyrelsen svarede ved brev af 3. marts 2005 at dette ikke gav anledning til en ændret stilling til sagen. Af svaret fremgår bl.a.:

”Der vil på trods af formuleringen i indledningen til cirkulære nr. 21 af 20. februar 1975 efter Ankestyrelsens vurdering kunne forekomme situationer, hvor en given genstand hverken kan ydes efter sundheds- eller sociallovgivningen. Det er således Ankestyrelsens opfattelse, at hjælp efter en given lovgivning kan ydes, hvis de af lovgiver fastsatte betingelser i denne lovgivning er opfyldt.

I relation til cirkulære nr. 21. af 20. februar 1975 skal bemærkes, at dette cirkulære efter Ankestyrelsens opfattelse findes at indeholde retningslinjer/principper for afgrænsningen af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet. Det vurderes således, at cirkulæret ikke kan danne grundlag for en retstilstand, hvorefter en given genstand enten skal ydes efter sundheds- eller efter sociallovgivningen. Cirkulæret må betragtes som et supplement til de to lovgivninger i forhold til afgrænsningen af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet,

og hjælp efter en af de to lovgivninger findes derfor fortsat at kræve, at de opstillede betingelser herfor er opfyldt.”

Ombudsmandens udtalelse

Deres sag indeholder 2 spørgsmål. For det første om det var korrekt når myndighederne i det væsentligste anså en håndcykel til Deres søn som et trænings- eller behandlingsredskab. For det andet om myndighedernes fortolkning af serviceloven hvorefter der ikke kan ydes støtte til trænings- eller behandlingsredskaber, er korrekt.

Jeg ser først på spørgsmålet om hvorvidt en håndcykel til Deres søn i det væsentligste skal anses som et hjælpemiddel eller som et trænings- eller behandlingsredskab. De har senest i Deres brev til mig af 20. juni 2004 redegjort for at De mener at en håndcykel i dette tilfælde skal betragtes som et hjælpemiddel, og at De derfor er berettiget til støtte til dækning af merudgiften ved anskaffelse af håndcyklen efter § 28 i serviceloven.

Afgørelsen i sagen er som anført truffet af Det Sociale Nævn [...] og [...] Kommune.

Myndighederne bygger i vidt omfang deres afgørelser på vurderinger og afvejninger af om en genstand eller udgift konkret afhjælper følger af en funktionsnedsættelse eller har et mere trænings- eller behandlingsmæssigt sigte. Som ombudsmand har jeg ikke særlige forudsætninger for at afveje disse forskellige hensyn og omstændigheder på en anden og bedre måde end det sociale nævn og [...] Kommune der beskæftiger sig med dette sagsområde i det daglige.

Normalt kan jeg derfor ikke gå ind i en nærmere efterprøvelse af disse vurderinger og afvejninger. Kun hvis der er tale om ganske særlige omstændigheder, kan jeg kritisere myndighedernes afgørelse. Det kan f.eks. være tilfældet hvis sagen er mangelfuldt oplyst eller afgørelsen i forhold til andre lignende sager er udtryk for en forskelsbehandling der ikke er sagligt begrundet. Under min gennemgang af sagen har jeg ikke fundet sådanne omstændigheder. Jeg kan derfor ikke foretage mig mere i denne del af sagen.

Vedrørende spørgsmålet om støtte til trænings- og behandlingsredskaber har jeg forstået at myndighederne på henholdsvis det sundhedsmæssige og det sociale område opfatter retstilstanden således at udgifter til genstande der har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, og som ordineres i forbindelse med behandling på et sygehus, afholdes af sundhedsvæsenet. Udgifter til genstande der skal kompensere en person for en funktionsnedsættelse (hjælpemidler), afholdes af de sociale myndigheder. Hvis en genstand hovedsagelig har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, kan udgiften hertil ikke afholdes af de sociale myndigheder – og heller ikke af sundhedsvæsenet hvis genstanden ikke er lægefagligt ordineret i forbindelse med behandling på et sygehus.

Den samme genstand kan i visse situationer efter en konkret individuel vurdering betragtes som et hjælpemiddel der kan ydes støtte til af de sociale myndigheder, og i andre tilfælde betragtes som et trænings- eller behandlingsredskab. Dette fremgår også af SM C-7-01. Jeg har lagt til grund at en håndcykel således både kan være et hjælpemiddel og et trænings- eller behandlingsredskab.

Om støtte til merudgifter ved forsørgelse af handicappede børn i hjemmet fremgår følgende af § 28 i serviceloven:

”§ 28. Kommunen yder dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en forudsætning, at merudgifterne er en følge af den nedsatte funktionsevne.

...

Stk. 5. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke udgifter der kan ydes hjælp til og betingelserne herfor.”

Om dækningsområdet fremgår følgende af §§ 1, 3 og 5 i bekendtgørelse nr. 146 af 6. marts 2003 om tilskud efter servicelovens § 28 og § 29 til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom:

”§ 1. Til forsørgelse i hjemmet af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser yder kommunen dækning af de nødvendige merudgifter.

...

§ 3. Der ydes alene hjælp til dækning af nødvendige merudgifter, som er en følge af den nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller den kroniske eller langvarige lidelse hos barnet eller den unge.

...

§ 5. ...

Stk. 2. Udgifterne til særlige diætpræparater til børn med de livsvarige sygdomme phenylketonuri (Føllings sygdom) og Alcaptonori afholdes af staten (John F. Kennedy Institutet) og gives uafhængig af det fastsatte minimumsbeløb i lovens § 28, stk. 3.”

Det fremgår således hverken af § 28 i serviceloven eller af den dertil hørende bekendtgørelse at der ikke ydes støtte til trænings- eller behandlingsredskaber efter denne bestemmelse. Endvidere har § 28 i serviceloven en anden formulering og dermed et bre-

dere anvendelsesområde end §§ 97 og 98 i serviceloven der udtrykkeligt efter lovbestemmelsen omhandler støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Tilsvarende gjorde sig gældende i den tidligere lov om social bistands §§ 48 og 58 som servicelovens bestemmelser på disse punkter er en videreførelse af. Af bemærkninger til det der blev § 28 i serviceloven, fremgår følgende vedrørende dækningsområdet:

”...

De merudgifter, der foreslås dækket efter bestemmelsen, svarer til de merudgifter ved forsørgelsen, som der i dag ydes hjælp til efter bistandslovens § 48, stk. 1 og 2.

...”

I Socialministeriets vejledning nr. 43 af 5. marts 1998 er der om afgrænsningen af § 28 i forhold til andre bestemmelser bl.a. anført:

”8.10. Afgrænsning overfor andre bestemmelser

Behandling

85. Der gives ikke støtte til behandling. Sansemotorisk træning regnes i denne sammenhæng for behandling.

Hjælp til lægebehandling af børn og unge med nedsat funktionsevne/lidelse forudsættes afholdt efter lov om offentlig sygesikring. Hjælp til dækning af egenandelen af udgiften til særlig tandbehandling, fysioterapi og anden lignende behandling kan ydes efter § 82 i lov om aktiv socialpolitik, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Udgiften til egenandelen af tilskudsberettiget medicin afholdes dog efter § 28, jf. pkt. 53.

Behandlingsredskaber

86. Udgifter til behandlingsredskaber, herunder respirator, kanyler m.v., afholdes af sygehusvæsenet. Afgrænsningen af behandlingsredskaber i forhold til hjælpemidler er behandlet i Indenrigsministeriets cirkulære af 20. februar 1975.”

En bestemmelse der indholdsmæssigt svarer til ovennævnte vejlednings pkt. 86, findes i Socialministeriets vejledning nr. 52 af 5. marts 1998 om støtte til hjælpemidler, biler boligindretning m.v.

Af Indenrigsministeriets cirkulære nr. 21 af 20. februar 1975, der omtales i Ankestyrelsens udtalelse af 11. juni 2004 og Socialministeriets vejledning nr. 43 af 5. marts 1998, fremgår bl.a.:

”Gennem nogen tid har der været ført forhandlinger mellem indenrigsministeriet, so-

cialministeriet, socialstyrelsen, sundhedsstyrelsen og de kommunale organisationer m.fl. med henblik på at tilvejebringe en ordning, hvorefter udgifterne til særligt behandlingsapparat, som hidtil i reglen er blevet afholdt i henhold til den sociale lovgivning, fremtidig i alle tilfælde afholdes som sygehusudgift. ... På denne baggrund har man tilvejebragt en afgrænsning af begrebet behandlingsredskaber, som sygehusvæsenet selv afholder udgifterne til, over for de hjælpemidler, hvortil der kan ydes støtte i medfør af [dagældende social lovgivning; min bemærkning].

Der er herefter mellem de pågældende styrelser og organisationer m.v. opnået enighed om at betragte det nedenfor under pkt. A nævnte apparatur som behandlingsredskaber, hvortil vedkommende amtskommunale, statslige eller private sygehus fra 1. APRIL 1975 afholder udgifterne og fører kontrol med apparaturets anvendelse og eventuelle tilbagelevering.

A. Som BEHANDLINGSREDSKABER anses apparatur og hjælpemidler, som patienter forsynes med som led i eller som fortsættelse af den på sygehuset påbegyndte behandling med det formål enten at tilvejebringe yderligere forbedring af det ved sygehusbehandlingen opnåede resultat eller at forhindre forringelse af dette resultat .”

Ankestyrelsens bemærkning om at formuleringen af Indenrigsministeriets cirkulære ikke i sig selv kan danne grundlag for en retstilstand hvorefter støtte til en given genstand enten skal ydes efter sundheds- eller efter sociallovgivningen, kan ikke give mig anledning til kritik.

Imidlertid må jeg forstå cirkulæret således at der er tale om fordeling af udgifter der i reglen var blevet afholdt af de sociale myndigheder. Der er efter min opfattelse ikke holdepunkter i formuleringen af cirkulæret for at antage at aftalen om udgiftsfordeling skulle medføre et mindre dækningsområde end hidtil. Der er efter min opfattelse heller ikke holdepunkter for at antage at den hidtidige praksis der beskrives i cirkulæret, er den samme som den der følges i dag. Denne opfattelse forekommer at stemme overens med formuleringen af pkt. 86 i Socialministeriets vejledning der er citeret ovenfor. Det synes heraf at fremgå at udgifter til behandlingsredskaber der afholdes af sundhedsvæsenet, står i modsætning til udgifter til hjælpemidler der afholdes af de sociale myndigheder.

Jeg mener endvidere ikke at begrebet ”hjælpemidler” efter en naturlig sproglig forståelse står i modsætning til trænings- eller behandlingsredskaber. Dette skal ses i sammenhæng med at bestemmelserne i §§ 28, 97 og 98 i serviceloven er udtryk for det såkaldte kompensationsprincip. Kompensationsprincippet er nærmere omtalt i det af Socialministeriet nedsatte udvalg om hjælpemidler og andre handicapkompenserende ydelsers 2. og afsluttende rapport (1996), s. 55 ff. Her anføres bl.a. følgende:

”6.3. Kompensationsprincippet.

Afgørende for udmøntningen af solidaritetsprincippet i forhold til ydelsessystemet på

handicapområdet har været udviklingen af princippet om kompensation for handicap. Efter dette princip skal personer med handicap i videst muligt omfang kompenseres for følgerne af deres handicap/funktionsnedsættelse, og herigennem så vidt muligt stilles lige med andre borgere.

...

Kompensationsprincippet tager således udgangspunkt i, at kompensationsbehovet er forskelligt fra menneske til menneske og fra handicap til handicap.

...

En del handicapkompensation sker ved at gøre samfundets tilbud tilgængelige for handicappede og en anden del sker ved at stille forskellige særlige ydelser til rådighed for mennesker med handicap.

Udgangspunktet i alle bestemmelser i bistandsloven, som tager sigte på at yde kompensation for følgerne af handicap er, at der skal ske kompensation for væsentlige merudgifter ved forsørgelsen, som personer med handicap har som følge af handicapet.

Der lægges herved på den ene side vægt på, at den handicappede skal afholde den del af udgifterne, som svarer til de udgifter den pågældende selv ville have afholdt, hvis der ikke havde foreligget en funktionsnedsættelse, dvs. udgifter på linie med hvad alle andre har. På den anden side skal personer med handicap ikke selv dække merudgifter, der er en følge af handicapet.

En sådan regel er direkte formuleret i § 48 [der er videreført i § 28 i serviceloven; min bemærkning], men ligger også til grund for §§ 43, 58 [der er videreført i § 97 i serviceloven; min bemærkning] og 59.

...

Udvalget har lagt kompensationsprincippet til grund for drøftelserne af regelsættet og er af den opfattelse, at kompensationsprincippet fortsat bør være udgangspunktet ved revision af regelsættet.”

En lignende beskrivelse af kompensationsprincippet findes i Socialministeriets ovennævnte vejledninger henholdsvis s. 13 f og s. 15 f.

Uanset dette har jeg ikke ment at der er tilstrækkeligt grundlag for at kritisere myndighedernes praksis på området. Dette skyldes for det første at cirkulæret – som også anført af Ankestyrelsen – ikke har tilstræbt at beskrive hvilken støtte borgere har kunnet få i forskellige situationer, men derimod hvordan udgifterne til den støtte som borgerne skulle have, skulle fordeles mellem de sociale myndigheder og sundhedsvæsenet. Tilsvarende gælder for vejledningen.

For det andet er den nuværende praksis dannet hos de administrative myndigheder og særligt hos Ankestyrelsen hvor man har fortolket serviceloven således at der ikke kan ydes støtte til udgifter eller genstande der hovedsagelig har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte. Der er tale om en fast og langvarig praksis. Jeg kan således henvise til SM O-86-86, SM O-35-91, SM C-106-94, SM O-78-96, SM C-7-01 og SM C-17-02. Da der ikke i lovens ordlyd eller forarbejder er noget til hinder for denne praksis, har jeg ikke tilstrækkeligt grundlag for på nuværende tidspunkt at lægge en anden fortolkning af loven til grund.

Særligt vedrørende det forhold at servicelovens § 28 har et bredere anvendelsesområde end lovens §§ 97 og 98, er det min opfattelse at afgrænsningen i forhold til trænings- og behandlingsredskaber også her er udtryk for en fast og relativt langvarig praksis. Jeg kan således f.eks. henvise til SM O-78-96 (om bistandslovens § 48) og SM C-17-02 (bl.a. om servicelovens § 28).

Den gældende praksis – som jeg altså ikke kan kritisere – synes hverken at fremgå klart af lovens ordlyd eller forarbejder. Problemstillingen omkring genstande/udgifter med et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte der ikke afholdes i forbindelse med behandling på et sygehus, ses endvidere ikke at være beskrevet i de foreliggende administrative forskrifter eller at følge af en naturlig sproglig forståelse af de begreber der anvendes på området. Det fremgår således ikke at det fra Folketingets side har været tilsigtet at der ikke skulle være mulighed for støtte overhovedet i situationer hvor en udgift har et trænings- eller behandlingsmæssigt sigte, men hvor udgiften afholdes uafhængigt af behandling på sygehus.

På den baggrund har jeg i medfør af § 12 i ombudsmandsloven besluttet at orientere Folketingets Retsudvalg, Socialudvalg og Sundhedsudvalg samt socialministeren og indenrigs- og sundhedsministeren om sagen.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i sagen.

Kopi af dette brev er sendt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Socialministeriet, Ankestyrelsen, Det Sociale Nævn [...] og [...] Kommune.

Deres bilag vedlægges. Jeg beklager i den forbindelse meget at den kopi af Ankestyrelsens afgørelse af 21. januar 2004 som var vedlagt Deres klage af 2. februar 2004, desværre er bortkommet under sagens behandling.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi er samtidig sendt til:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

J.nr.: [...]

Socialministeriet

J.nr.: [...]

Ankestyrelsen

J.nr.: [...]

Det Sociale Nævn [...]

J.nr.: [...]

[...] Kommune

J.nr.: [...]